

Definitief besluit op verzoek intrekking natuurvergunning

Datum

5 augustus 2026

Zaaknummer

2025-002989

Onderwerp

Wet natuurbescherming –
intrekkingsverzoek Wnb-vergunning

Inlichtingen bij

Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad

1 van 22

Ideologika

T.a.v. [REDACTED]

Box E4235

Verdunplein 17

5627 SZ EINDHOVEN

Geachte [REDACTED]

Op 21 februari 2025 ontvingen wij uw verzoek tot intrekking van de natuurvergunning voor de locatie Borculoseweg 76 Eibergen. U heeft dit verzoek tot ons gericht namens Coöperatie Mobilisation for the Environment U.A., en de Stichting Mobilisation for the Environment, beide gevestigd te Nijmegen. Het gaat om de vergunning op grond van de Wet natuurbescherming van 3 mei 2013 met zaaknummer 2012-020240, uitgebreid met een Vvgb uit 2018 met kenmerk 2018-005915. Wij hebben besloten dit verzoek om intrekking te weigeren. Dat betekent dat de hiervoor genoemde natuurvergunning blijft gelden en de exploitant van de inrichting op de locatie Borculoseweg 76 Eibergen deze mag blijven gebruiken. Hierna leggen wij uit hoe wij tot dit besluit zijn gekomen.

1 Procedure

Op uw verzoek is de uitgebreide voorbereidingsprocedure, zoals neergelegd in afdeling 3.4. Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb), van toepassing.

1.1 Omgevingswet

U heeft verzocht om gehele of gedeeltelijke intrekking van de natuurvergunning die is verleend op grond van de Wet natuurbescherming. Deze vergunning is vanaf 1 januari 2024 van rechtswege een omgevingsvergunning op grond van artikel 5.1 lid 1 aanhef en onder e van de Omgevingswet (hierna: Ow) voor een Natura 2000-activiteit.

1.2 Uw verzoek in het kort

U heeft primair verzocht om gehele intrekking van de natuurvergunning die is verleend op grond van de Wet natuurbescherming. Subsidiair heeft u verzocht om gedeeltelijke intrekking van deze vergunning. U voert de volgende gronden aan:

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

1. Intrekking is nodig ter uitvoering van artikel 6 lid 2 van de Hrl (artikel 5.40 lid 2 sub a Ow in combinatie met artikel 1.1 a lid 1 en 8.103 lid 1 Bkl)
2. Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning intrekken als gedurende een jaar of een in de vergunning bepaalde langere termijn geen activiteiten zijn verricht met gebruikmaking van de vergunning (artikel 5.40 lid 2 sub b Ow)

Wij hebben uw verzoek beoordeeld aan de hand van artikel 8.103, lid 1, van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) in samenhang met artikel 5.40, lid 2, aanhef en onder a en b, Ow.

1.3 Juridisch kader

Uw verzoek gaat over de toepassing van artikel 8.103, lid 1, Bkl in samenhang met artikel 5.40, lid 2, aanhef en onder a en b, Ow. Dit artikellid gaat over de verplichting tot het intrekken van een natuurvergunning indien dit nodig is ter uitvoering van artikel 6, tweede lid van de Habitatrictlijn. De vraag is dus wanneer er uitvoering moet worden gegeven aan dit artikel uit de Europese Habitatrictlijn. Dit betekent dat wij passende maatregelen moeten nemen om ervoor te zorgen dat er geen verslechtering optreedt in Natura 2000-gebieden die verband houdt met gebeurtenissen, activiteiten of processen die te voorzien zijn. Deze passende maatregelen zijn van toepassing op alle soorten en habitats waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen en moeten waar nodig ook buiten de gebieden worden uitgevoerd. Bij het nemen van deze passende maatregelen hebben wij beoordelingsruimte bij de keuze van de te treffen passende maatregelen. Als wij niet overgaan tot het intrekken van een natuurvergunning, maar kiezen voor andere passende maatregelen, dan moeten wij inzichtelijk maken welke andere passende maatregelen wij nemen. We gaan hieronder verder op in.

Daarnaast beroept u zich op artikel 5.40 lid 1 sub a Ow, artikel 8.97 lid 1 Bkl. Een reactie hierop vindt u in paragraaf 2.6.1.

2 Beoordeling van uw verzoek

In uw verzoek merkt u op dat het vergunde project aan de locatie Borculoseweg 76 Eibergen voor stikstofdepositie zorgt in Natura 2000-gebieden, waaronder het gebied Buurserzand & Haaksbergerveen. Hiervoor is aan dit bedrijf een vergunning verleend in 2018.

Om te beginnen merken wij op dat het klopt dat in dit gebied en andere gebieden stikstofgevoelige habitats aanwezig zijn waarvan de kritische depositiewaarden (hierna: KDW's) worden overschreden. In dit besluit lichten wij toe dat wij kiezen voor andere passende maatregelen om invulling te geven aan artikel 6, tweede lid van de Habitatrictlijn.

2.1 Het beoordelingscriterium uit de Logtsebaan-uitspraak

Voor de motivering van de keuze voor andere maatregelen dan intrekken of wijziging van de natuurvergunning is blijkens de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: 'de Afdeling') nodig dat wij inzichtelijk maken met welke andere maatregelen

uitvoering wordt gegeven of zal worden gegeven aan de noodzakelijke reductie van stikstofdepositie binnen een afzienbare termijn. Daarbij hoeft niet concreet aangegeven te worden welke maatregel tot dezelfde reductie van stikstofdepositie leidt als de intrekking of wijziging van een natuurvergunning.

De vraag wat de noodzakelijke daling van stikstofdepositie is die binnen een afzienbare termijn moet worden bereikt, is in de Logtsebaan-uitspraak van de Afdeling niet beantwoord. Uiteraard bevinden zich – idealiter – geen enkele stikstofgevoelige natuurwaarden in Natura 2000-gebieden boven de KDW. Dat is gelet op de overbelaste staat van veel stikstofgevoelige natuurwaarden in Natura 2000-gebieden echter niet iets dat op korte termijn kan worden bereikt.

De Uitvoeringsagenda Gelderse Maatregelen Stikstof (GMS) stelde destijds voor 2025 een Gelderse emissiereductie van 25% ten doel. De definitieve realisatie hiervan wordt momenteel via de reguliere monitoringscyclus van het Gelders Datahuis en het RIVM modelmatig en feitelijk in kaart gebracht. Onverminderd de uitkomsten daarvan, blijft de provincie Gelderland sturen op de wettelijke resultaatsverplichtingen voor de langere termijn, waarbij landelijk in 2030 ten minste 50% en in 2035 ten minste 74% van de stikstofgevoelige hectares onder de kritische depositiewaarde (KDW) gebracht moet zijn.

2.2 Staat van de natuur

Het vergunde project aan de locatie Borculoseweg 76 Eibergen zorgt voor stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden Buurserzand & Haaksbergerveen, Stelkampsveld, Witte Veen, Korenburgerveen, Aamsveen, Lonnekermeer, Bekendelle, Borkeld, Willinks Weust en Sallandse Heuvelrug.

Zoals gesteld merken wij op dat het klopt dat in deze gebieden stikstofgevoelige habitats aanwezig zijn waarvan de kritische depositiewaarden (hierna: KDW's) worden overschreden. Daarbij is van belang dat het enkele feit dat de KDW wordt overschreden niet hoeft te betekenen dat sprake is van een dreigende verslechtering of significante verstoring van natuurwaarden. De mate en duur van de overschrijding zijn wel belangrijke indicatoren bij de beoordeling of maatregelen nodig zijn om verslechtering van stikstofgevoelige natuurwaarden te voorkomen. Als in een gebied sprake is van een autonome trend op basis van staand beleid wat binnen afzienbare tijd leidt tot daling, dan zijn passende maatregelen minder snel bepalend voor het voorkomen van verslechtering dan in een gebied waar deze autonome dalende trend niet gaande is. Ten aanzien van de Natura 2000-gebieden waar het vergunde project effect op heeft, werken wij dat hieronder verder uit.

2.2.1 Natuurdoelanalyses

In de Natuurdoelanalyses staan eendoordelen voor elk habitatype. Deze eendoordelen geven aan of de instandhoudingsdoelen voor elk habitatype worden gehaald met de uitvoering van de vastgestelde maatregelen uit het beheerplan en de voorziene daling van de stikstofuitstoot tot 2030.

Datum
5 augustus 2026

Zaaknummer
2025-002989

Blad
4 van 22

De volgende eindoordelen zijn mogelijk:

- “Ja”: Verslechtering van habitats is niet aan de orde, instandhoudingsdoelstellingen zijn binnen bereik en kunnen op termijn worden behaald.
- “Ja, mits”: Het vastgestelde pakket maatregelen voorkomt verslechtering van stikstofgevoelige habitats, behoud is gewaarborgd, maar aanvullende maatregelen zijn nodig voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen op lange termijn.
- “Nee, tenzij”: Verslechtering valt met het vastgestelde pakket maatregelen niet met zekerheid uit te sluiten. Er zijn aanvullende bron- en natuurherstelmaatregelen nodig om verslechtering te stoppen en eventuele uitbreiding en/of verbetering te kunnen realiseren. Instandhoudingsdoelstellingen zijn niet binnen bereik.

De Natuurdoelanalyses voor de gebieden waar Borculoseweg 76 Eibergen effect op heeft leiden tot de volgende conclusies:

Natuurgebied	Code	Habitatype	Oordeel NDA
Aamsveen	H6230	Heischrale graslanden	nee, tenzij
	H6410	Blauwgraslanden	nee, tenzij
	H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	nee, tenzij
	H7110A	Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	nee, tenzij
	H4030	Droge heiden	nee, tenzij
	H3160	Zure vennen	nee, tenzij
	H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	nee, tenzij
	H9120	Beuken-eikenbossen met hult	nee, tenzij
Bekendelle	H9120	Beuken-eikenbossen met hult	ja
	H9160A	Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	ja, mits
	H91e0C	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	ja, mits
Borkeld	H6230	Heischrale graslanden	Nee, tenzij
	H5130	Jeneverbesstruwelen	Nee, tenzij
	H2330	Zandverstuivingen	Nee, tenzij
	H3160	Zure vennen	Nee, tenzij
	H2310	Stuifzandheiden met struikhei	Nee, tenzij
	H9190	Oude eikenbossen	Nee, tenzij
	H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	Nee, tenzij
	H4030	Droge heiden	Nee, tenzij
	H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	Nee, tenzij
Buurserzand & Haaksbergerveen	H6230	Heischrale graslanden	nee, tenzij
	H6410	Blauwgraslanden	nee, tenzij
	H5130	Jeneverbesstruwelen	nee, tenzij
	H2330	Zandverstuivingen	nee, tenzij
	H3160	Zure vennen	nee, tenzij

Datum

5 augustus 2026

Zaaknummer

2025-002989

Blad

5 van 22

	H2310	Stuifzandheiden met struikhei	nee, tenzij
	H9190	Oude eikenbossen	nee, tenzij
	H7110B	Actieve hoogvenen (heideveentjes)	nee, tenzij
	H4030	Droge heiden	nee, tenzij
	H3130	Zwakgebufferde vennen	nee, tenzij
	H91EoC	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	nee, tenzij
	H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	nee, tenzij
	H7120	Herstellende hoogvenen	nee, tenzij
	H7230	Kalkmoerassen	nee, tenzij
	H91Do	Hoogveenbossen	nee, tenzij
Korenburgerveen	H3130	Zwakgebufferde vennen	ja
	H6230vka	Heischrale graslanden	ja
	H6410	Blauwgraslanden	ja
	H7110A	Actieve hoogvenen	ja, mits
	H7120	Herstellende hoogvenen	ja, mits
	H7140A	Trilvenen	ja
	H7210	Galigaanmoerassen	ja
	H91Do	Hoogveenbossen	ja
	H91EoC	Beekbegeleidende bossen	Ja
	H1166	Kamsalamander	ja
Lonnekermeer	H6230	Heischrale graslanden	nee, tenzij
	H6410	Blauwgraslanden	nee, tenzij
	H3160	Zure vennen	nee, tenzij
	H9190	Oude eikenbossen	nee, tenzij
	H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	nee, tenzij
	H4030	Droge heiden	nee, tenzij
	H3130	Zwakgebufferde vennen	nee, tenzij
	H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	nee, tenzij
Sallandse heuvelrug	H6230	Heischrale graslanden	nee, tenzij
	H5130	Jeneverbesstruwelen	nee, tenzij
	H3160	Zure vennen	nee, tenzij
	H7110B	Actieve hoogvenen (heideveentjes)	nee, tenzij
	H4030	Droge heiden	nee, tenzij
	H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	nee, tenzij
Stelkampsveld	H3130	Zwakgebufferde vennen	ja, mits
	H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	ja, mits
	H4030	Droge heiden	nee, tenzij
	H6230	Heischrale graslanden	nee, tenzij
	H6410	Blauwgraslanden	ja, mits
	H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	ja, mits
	H7230	Kalkmoerassen	nee, tenzij
	H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	nee, tenzij

Datum
5 augustus 2026

Zaaknummer
2025-002989

Blad
6 van 22

	H91EoC	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	ja, mits
Willinks Weust	H4030	Droge heiden	ja
	H5130	Jeneverbesstruwelen	nee, tenzij
	H6230	Heischrale graslanden	nee, tenzij
	H6410	Blauwgraslanden	nee, tenzij
	H9120	Beuken-eikenbossen met hult	nee, tenzij
	H9160A	Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	ja
	H91EoC	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	ja
Witte Veen	H6410	Blauwgraslanden	nee, tenzij
	H5130	Jeneverbesstruwelen	nee, tenzij
	H3160	Zure vennen	nee, tenzij
	H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	nee, tenzij
	H7110B	Actieve hoogvenen (heideveentjes)	nee, tenzij
	H4030	Droge heiden	nee, tenzij
	H3130	Zwakgebufferde vennen	nee, tenzij
	H91EoC	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	nee, tenzij
	H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	nee, tenzij
	H7120	Herstellende hoogvenen	nee, tenzij

Conclusie 'ja' en 'ja-mits'

Gelet op het voorgaande geldt dat voldoende andere maatregelen worden getroffen om de instandhoudingsdoelstellingen van de habitattypen met een 'ja' of 'ja-mits' eindoordeel niet in gevaar te brengen en verslechtering te voorkomen. Voor deze habitattypen en -soorten is intrekking van de voorliggende vergunning daarom niet noodzakelijk.

Conclusie 'nee-tenzij'

Ten aanzien van de habitattypen en -soorten met een 'nee-tenzij' eindoordeel valt verslechtering niet uit te sluiten en zijn passende maatregelen nodig om verslechtering van natuurwaarden te voorkomen. In dit besluit lichten wij verder toe dat wij niet kiezen voor het intrekken van deze natuurvergunning, maar kiezen voor andere passende maatregelen om invulling te geven aan artikel 6, tweede lid van de Habitatrichtlijn. Dat betekent niet dat het door u onderstreepte belang van de natuur en de door u gesignaleerde problematiek niet onze aandacht heeft. Het tegendeel is waar. Wij werken op dit moment aan het plan-/programmamatig (én gericht op uitvoering) oplossen van dit zeer ingewikkelde maatschappelijke probleem. Echter, de intrekking van deze vergunning is hier (als passende maatregel) op dit moment niet voor in beeld.

2.3 De pakketten aan maatregelen

2.3.1 Versnellingsaanpak stikstof

De beleidsregels zijn onderdeel van de Gelderse programma aanpak 'Versnellingsaanpak stikstof' (hierna: VAS). De VAS is in december 2024 aangekondigd en bestaat uit verschillende onderdelen met onder andere als doel de natuur sterker te maken en wonen en werken vlot te trekken door stikstof te reduceren.

Momenteel zijn er vanuit de VAS verschillende sporen opgepakt:

- Het strokenbeleid: 60-70% reductie van stikstofemissies t.o.v. 2018 in 500 meter stroken rondom de Veluwe, Landgoederen Brummen, Willinks Weust en Bekendelle. In oktober 2026 zullen de maatregelen worden vastgesteld. Tot die tijd geldt het voorbereidingsbesluit, waarin een verbod op alle nieuwe en wijzigingen van stikstof emitterende activiteiten binnen deze gebieden is vastgelegd.
- Beleidsregels salderen: het wegnemen van ruimte die niet structureel in gebruik is of genomen kan worden en de verplichting van 35% reductie voor nieuwe ontwikkelingen met effecten op Natura 2000-gebieden waar verslechtering niet kan worden uitgesloten. Dit is dus het beleid over het afkomen van de omvang van de referentiesituatie in relatie tot projecten. Omgekeerd geldt dus dat in deze gevallen 65% of minder van de depositie van de referentiesituatie niet wordt gebruikt als instandhoudings- of passende maatregel.
- Bronmaatregelen: Voor de provincie Gelderland geldt dat op grond van wettelijke doelen en vereisten Gelderse agrarische bedrijven in 2030 gemiddeld 42% ten opzichte van 2018 van de stikstofemissie moet reduceren. Voor bronnen uit de sector industrie geldt een reductiedoel van 38% emissiereductie in 2030 ten opzichte van 2019. Voor mobiliteit en wonen geldt een 25% reductie in 2030 ten opzichte van 2019. Naast het strokenbeleid en de Gebiedsgerichte Aanpak Veluwe zal een combinatie van kortetermijnmaatregelen en een ontwikkelaanpak worden uitgewerkt om de uitstoot van stikstof bij de bron te verminderen.

2.3.2 Andere maatregelen

In zowel de Contourennota¹, het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (PSN)² als in de Uitvoeringsagenda GMS is inzichtelijk gemaakt binnen welk tijdpad de maatregelen worden uitgevoerd, alsmede wat het effect van de maatregelen is. De periode tussen 2021 en nu kenmerkt zich als de aanlooptijd van het bovengenoemde maatregelenpakket: er zijn veel maatregelen uitgewerkt en klaargezet om ook daadwerkelijk resultaat te behalen. Echter, door verschillende oorzaken heeft de uitvoering van de geplande maatregelen tot op heden vertraging opgelopen. Aangezien de meeste van deze maatregelen nu wel openstaan en in uitvoering zijn, verwachten wij binnen één à twee jaar de eerste resultaten op weg naar het bereiken van de totale reductiedoelstelling in 2035. Met de reeds verstrekte rijks gelden geven wij voortgang aan de onderstaande reeds ingezette maatregelen³:

¹ Raadpleegbaar via de website van de Rijksoverheid:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/16/contourennota-programma-stikstofreductie-en-natuurverbetering>

² Raadpleegbaar via de website van de Rijksoverheid:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/12/19/programma-stikstofreductie-en-natuurverbetering-en-nota-van-antwoord>

³ Uitvoeringsagenda GMS 2021-2024 (zie onder voetnoot 1)

- Vrijwillige aankoop agrarische bedrijven (regelingen omschakeling, gedeeltelijke beëindiging en verplaatsing);
- Stimulering innovatie en modernisering brongerichte maatregelen stalemissies;
- Regeling managementmaatregelen melkveehouders Veluwe;
- Vergroten en vergoeden landschapselementen agrarisch gebied⁴;
- Drukfactoren aanpak anders dan stikstof buiten N2000⁵.

2.3.3 Natuurherstelmaatregelen

Naast de hiervoor genoemde maatregelen, die gericht zijn op de noodzakelijke reductie van stikstof op de afzienbare termijn, worden er op dit moment ook Natura 2000-herstelmaatregelen getroffen. In de beheerplannen van alle Natura 2000-gebieden is beschreven welke maatregelen het gebied nodig heeft om de instandhoudingsdoelen die zijn opgenomen in het aanwijzingsbesluit van het gebied, te behalen. In de beheerplannen, wordt overigens ook de link gelegd met bredere (natuur)ontwikkelingen.

Hieronder een lijst van maatregelen die genomen zijn en worden in de natuurgebieden waarop het bedrijf aan de Borculoeweg 76 te Eibergen depositie heeft:

Bekendelle

- Verbeteren van de bosstructuur van de boshabitattypen;
- Verbeteren van de hydrologie o.a. door het dempen van watergangen en enkele maatregelen voor retentie van beekwater bovenstrooms van het Natura 2000- gebied;
- Onderzoek (LESA) naar het beekstelsysteem in het gehele stroomgebied Boven Slinge om duidelijkheid te geven over welke aanvullende (hydrologische) maatregelen binnen en buiten het gebied nodig zijn;
- Verkenning herstel ecologische verbinding van Bekendelle met andere Natura 2000-gebieden en natuurgebieden in de omgeving. Hieruit volgt een plan voor de inrichting van deze verbindingen;
- Omvorming landbouwperceel naar natuur binnen het Natura 2000-gebied;
- Gebruik van autochtoon plantmateriaal;
- Bestrijden van invasieve exoten;
- Extensivering recreatie in het gebied.

Borkeld

- opslag op de heide verwijderen;
- delen van het bos zijn gekapt om het heide-oppervlakte te vergroten;
- aankoop landbouwgrond en deze inrichten als schrale graslanden;
- veen afgraven t.b.v. bijzondere, vochtige heidevegetatie;

⁴ Dit leidt tot vermindering van oppervlakte van landbouwgrond met hoge mestgiften.

⁵ Deze maatregelen leiden zelf niet tot reductie van atmosferische stikstofdepositie. Wel kunnen bepaalde (delen van) gebieden door systeemherstel minder gevoelig worden voor stikstof. Deze maatregelen kunnen wel bijdragen aan vermindering van andere stikstofbronnen, zoals met meststoffen belast grond- en oppervlaktewater, mineralisatie van veen en interne eutrofiering.

- begrazing door koeien en schapen t.b.v. jonge jeneverbessen;
- d.m.v. het opstellen van een MER het afgraven van het Elsenerveen in de toekomst mogelijk maken.

Buurserzand & Haaksbergerveen

- vernatting van de grond;
- kappen van bomen;
- onderzoek naar manieren om de vennen te kunnen behouden;
- plaggen om de bovenste laag met begroeiing weg te halen;
- maaien en begrazing door Schotse hooglanders.

Korenburgerveen

- Herstel van het hydrologisch systeem door o.a. het (gedeeltelijk) dempen van sloten en het beëindigen van een onderbemaling;
- Omvorming van en inrichting van grond als natte schraallanden en het kappen van bos;
- Beheermaatregelen als het verwijderen van bosopslag en extra maaien;
- Structureel herstel van de damwanden in de veenkernen;
- Hydrologisch onderzoek aan de oostzijde van het Korenburgerveen;
- Verkenning naar en afronding van hydrologisch herstel;
- Verkenning en verbetering van de ecologische verbinding van Korenburgerveen met andere Natura 2000-gebieden en natuurgebieden in de omgeving. Hieruit volgt een plan voor de inrichting van deze verbindingen;
- Bestrijden van exoten;
- Monitoring en onderzoek naar bijvoorbeeld recreatiedruk, fosfaat, kwetsbare soorten, veenopbouw en herintroductie vlinders en planten.

Sallandse heuvelrug

- delen van het bos zijn gekapt om het heide-oppervlakte te vergroten;
- plaggen om de bovenste laag met begroeiing weg te halen;
- delen van de heide afbranden;
- maaien begrazing door schapen;
- kalk strooien;
- extra korhoenders uitzetten;
- akkers inzaaien met een zadenmix;
- zandkuilen maken t.b.v. insecten en reptielen;
- herstel van verschillende plassen en poelen;
- verbeteren van de verbinding met de Zunasche Heide;
- een inrichtingsplan voor hydrologisch herstel aan de westflank.

Stelkampsveld

- Versterken hydrologisch systeem waardoor (regionale) grondwaterstanden verhoogd worden en grondwater weer kan toestromen naar kwelafhankelijke natuur;
- Omvormingsmaatregelen genomen, waarbij naaldbos en (voormalige) landbouwgronden zijn omgevormd tot vennen, heiden en schraalgraslanden;
- Verder creëren en/of versterken van ecologische verbindingen van Stelkampsveld met andere Natura 2000-gebieden en natuurgebieden in de omgeving. Hieruit volgt een plan voor de inrichting van deze verbindingen;
- Voorbereiding en uitvoering peilopzet Oude Beek, traject 1 (Borculoseweg);
- Onderzoek naar cumulatief effect onttrekkingen;
- Beheermaatregelen zoals begrazing, bos(rand)beheer en verwijderen bosopslag;
- Bestrijden van exoten.

Willinks Weust

- Maatregelen die het hydrologisch systeem versterken waardoor (regionale) grondwaterstanden verhoogd worden en mineraalrijk grondwater weer kan toestromen naar kwelafhankelijke vegetaties;
- Omvormingsmaatregelen, waarbij naaldbos en (voormalige) landbouwgronden zijn omgevormd voor de beoogde ontwikkeling van droge en vochtige heiden en schraalgraslanden, die aansluiten bij de uitbreidingsdoelstellingen voor de verschillende habitattypen in het gebied.
- Stopzetten toestroming van nutriëntenrijk grondwater;
- Omvormen van bos naar voedselarm grasland;
- Onderzoek naar en uitvoeren van aanvullende watermaatregelen;
- Voortzetten diverse beheermaatregelen, zoals het jaarlijks maaien en afvoeren, begrazing en bosrandbeheer;
- Bestrijden van invasieve exoten;
- Onderzoek naar, verkennen en verbeteren van ecologische verbindingen met andere natuurgebieden.

Witte Veen

- verondieping van sloten de Hegebeek om het water langer vast te houden;
- aanleg heidepoelen t.b.v. kamsalamanders en boomkikkers;
- kappen naaldbos en verwijderen bosopslag;
- plaggen om de bovenste laag met begroeiing weg te halen;
- begrazing door Schotse hooglanders.

2.4 Nadere toelichting passende maatregelen

In navolging van de Logtsebaan-uitspraak is in diverse uitspraken (waaronder in de uitspraak ECLI:RBGEL:2024:2061 in rechtsoverweging 11) nadere inkleuring gegeven aan de mate waarin wij concreet moeten zijn. Welke andere maatregelen zijn of zullen worden getroffen, binnen welk

tijdpad worden de maatregelen uitgevoerd en wanneer wordt verwacht dat deze effectief zijn. In het onderstaande gaan wij verder in op een aantal concrete passende maatregelen.

2.4.1 LBV (plus)- en MGO-regeling

De Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) is een subsidieregeling voor veehouders die willen stoppen met hun bedrijf of met een locatie van hun bedrijf. Het doel van de regeling is om de stikstofuitstoot vanuit de veehouderij te verlagen, zodat natuur die daarvoor gevoelig is, kan herstellen. MGO-1 staat voor Maatregel Gerichte Opkoop, eerder MGA-I genoemd. Deze regeling is gericht op de vrijwillige opkoop van piekbelastende veehouderijbedrijven zodat dit bijdraagt aan de verlaging van de depositie van ammoniak op stikstofgevoelige natuur in Natura 2000-gebieden. Deze maatregel is gericht op selectieve opkoop van veehouderijbedrijven die een hoge stikstofdepositie veroorzaken op één of meerdere natuurgebieden in de nabijheid van het bedrijf, de zogenoemde piekbelasters.

In de uitspraak van de rechtbank Gelderland van 11 april 2024 in rechtsoverweging 11.1 (ECLI:RBGEL:2024:2061) zet het rechtscollege uiteen op welke wijze we de verwijzing naar de LBV-(plus) regeling kunnen concretiseren. Dit hebben wij gedaan in de bijlage bij dit besluit, waarbij wij de effecten uiteen hebben gezet van de LBV(plus)- en MGO-regelingen.

Daarbij zijn wij uitgegaan van 208 LBV+ bedrijven en 6 MGO bedrijven die zich tot op heden hebben aangemeld, waarvan de aanvraag is goedgekeurd en een intrekkingverzoek bij de provincie Gelderland is ingediend. Deze bedrijven hebben een intrekkingverzoek ingediend bij de provincie en daarom kan met redelijke zekerheid gesteld worden dat zij hun bedrijfsvoering ook gaan beëindigen en de vergunningen worden ingetrokken. Inmiddels (na sluiting van de regeling op 21 december 2024) is duidelijk dat er 481 LBV(+)-aanvragen zijn gedaan door Gelderse bedrijven. Op basis van ervaringscijfers veronderstellen wij dat in totaal 272 bedrijven definitief gaan deelnemen aan de regeling en zullen overgaan tot een intrekking. Deze effecten zijn meegenomen voor de jaren 2025 en 2030.

Tabel 2. Vergunde emissie maatregelenreductie vs. Borculoseweg 76

Maatregel				
Naam maatregel	Emissie-reductie t/m 2025	Emissie-reductie 2025-2035	Emissiewinst totaal 2035	Emissiewinst totaal 2035 als "N"
	ton NH3/jr	ton NH3/jr	ton NH3/jr	ton N/jr
Afschaffen derogatie na 2026		1.330	1.330	1.095
Aanpak Veluwe (excl. Foodvalley)		736	736	606
Gelderse gemeenten - aanpak Foodvalley		908	908	748
Stikstofbeperkingsgebied Veluwe en Brummen (aandeel landbouw)		217	217	179
Beleidsregel intern salderen (afroming 35%) en intrekking latente ruimte (30%)		1.468	1.468	1.209
LBV+ vanaf dec 2025, prognose		224	224	184
LBV+ t/m nov 2025 obv intrekkingsverzoeken	728		728	599
MGO	25		25	20
afroming VOKG (65%)	17		17	14
van	770	4.883	5.653	4.655
Intrekkings-verzoek				
Locatie	Vergunde emissie		Emissie totaal als "N"	
	ton NH3/jr	ton NOx/jr	ton N/jr	
Borculoseweg 76	12,81	0.00	10,55	

Uit deze resultaten blijkt dat de totale emissiereductie van al ingezet beleid vele malen groter is dan de vergunde situatie van Borculoseweg 76 Eibergen. De verwachte extra reductie in de toekomstige jaren van al ingezet beleid is daarbovenop nog groter. Voor de toekomstjaren is een emissiereductie te verwachten van de onderzochte maatregelen van circa 440 keer de vergunde situatie van Borculoseweg 76 Eibergen.

Overige/aankomende beëindigings- en verplaatsingsregelingen

Op 18 november 2024 is de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) kleinere sectoren opengesteld. De Lbv kleinere sectoren richt zich op een vijftal diercategorieën die niet

onder de LBV(+)-regeling vallen en waarvan de stikstofvracht op of boven een vastgestelde drempelwaarde uitkomt.

Verder is op 6 januari 2025 de Landelijke verplaatsingsregeling veehouderijen met piekbelasting (Lvvp) opengesteld. Deze regeling is bedoeld voor piekbelasters die hun veehouderij willen verplaatsen naar een locatie in Nederland (of een ander land in de Europese Unie), waarbij de bedrijfsactiviteiten op de nieuwe locatie in Nederland niet onder de aanpak piekbelasting vallen.

Per 1 januari 2025 is daarnaast de [MGB \(Maatregel Gerichte Beëindiging\)](#) opengesteld. Dit is een vrijwillige beëindigingsregeling vanuit Provincie Gelderland. De regeling is bedoeld voor veehouderijen die in één van de Gelderse Natura 2000-gebieden of daaromheen liggen. Met deze regeling worden ondernemers met een veehouderij gestimuleerd om volledig of gedeeltelijk te stoppen met hun bedrijf. Hiermee wordt de neerslag van stikstof verminderd in en om Natura 2000-gebieden in Gelderland.

2.4.2 Regeling Circulaire Mestverwerking

Naast maatregelen die leiden tot een lagere emissie uit de stal, zijn er ook maatregelen nodig die leiden tot een lagere input van stikstof via het veevoer en een lagere emissie uit de opslag en aanwending van mest. Via pilots werkt de provincie aan kennisontwikkeling om op die manier de uitstoot van stikstof omlaag te brengen. Verder heeft provincie Gelderland in 2023 een subsidieregeling Circulaire mestverwerking opengesteld. Deze regeling stimuleert stalaanpassingen en het plaatsen van stikstofstrippers. Beide maatregelen zullen bijdragen aan minder depositie van stikstof op de natuur. In de ex-ante evaluatie van deze regeling is berekend dat via deze openstelling een emissiereductie van 51.000 kg NH₃/jaar wordt bereikt. De emissiereductie door stikstofstrippers zal overigens niet zichtbaar zijn in de stalvergunningen.

Landelijke regelingen mestverwerking

Naast voornoemde regeling Circulaire Mestverwerking zijn er ook een aantal landelijke regelingen die hierop zien: de subsidieregeling Hoogwaardige mestverwerking (HMV) en de Subsidiemodules brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen (Sbv). De HMV is bedoeld voor bedrijven die een hoogwaardige mestverwerkingsinstallatie laten bouwen, zoals een mestvervoerder of een mestverwerkend bedrijf. Door mest centraal te verwerken kan de landelijke uitstoot van ammoniak beperkt worden. De SBV richt zich op veehouderijen die middels maatregelen en aanpassing van stalssystemen hun stikstofuitstoot verminderen.

2.4.3 Kadernota Agrifood

Vanuit de Kadernota Agrifood wordt ingezet op de omschakeling naar een natuur inclusieve (kringloop) landbouw (NIL). Hierdoor vindt minder input van stikstof in de vorm van (kunst)mest plaats. Een lagere aanbreng van deze stikstofbronnen betekent dat er daardoor minder in het water of de natuur terecht komt. Door de bodem minder intensief te gebruiken draagt NIL bij aan stikstofreductie en aan de doelen voor natuur, landschap, water en bodem. Samen met boeren

kijken we gebiedsgericht naar mogelijkheden voor de ontwikkeling voor de vormen van NIL. Voor 10 gebiedsprocessen rondom de Veluwe, Rijntakken en Achterhoek zijn er momenteel voor 39 bedrijven bedrijfsplannen opgesteld voor de omschakeling naar NIL. Vanuit genoemde gebiedsprocessen worden momenteel aanvragen opgesteld om deze bedrijfsplannen uit te voeren. Er is geld voor de uitvoering beschikbaar via de GLB-regeling 'Samenwerking voor Integrale Gebiedsontwikkeling', die provincie Gelderland in november 2024 open heeft gesteld.

2.5 Monitoring

Wij informeren u er graag over dat het monitoren van voortgang en zo nodig bijsturen van beleid in de vorm van maatregelen ook steeds plaatsvindt. In de Voortgangsrapportage Gelderse Maatregelen Stikstof 'We zijn onderweg' is inzicht gegeven in de voortgang van de uitvoering van de Uitvoeringsagenda GMS. In de laatste rapportage is geconstateerd dat veel maatregelen zijn voorbereid en klaar staan voor gebruik, maar dat vooralsnog weinig concrete resultaten zijn geregistreerd. Die constatering is aanleiding voor een intensivering van de stikstofaanpak door de provincie, zowel wat betreft te nemen maatregelen als wat betreft het beter registreren van de stikstofreductie die al is gerealiseerd.

Monitoringsgegevens worden ook gebruikt om de voortgang van het beleid te monitoren en ook anderszins te kunnen sturen, bijvoorbeeld ten aanzien van de meest effectieve inzet van eigen budgetten en te nemen Gelderse maatregelen.

2.6 Voldoen aan Logtsebaan-uitspraak

Wij zijn van mening dat we met dit alles invulling geven aan passende maatregelen die beogen de noodzakelijke daling van stikstofdepositie binnen een afzienbare termijn in te zetten, zoals bedoeld in de Logtsebaan-uitspraak en in de daarop volgende lijn in de lagere rechtspraak. Daarbij is het einddoel uiteraard dat de instandhoudingsdoelstellingen van alle stikstofgevoelige natuurwaarden worden behaald.

2.6.1 artikel 5.40, lid 2, onder b, Ow

Ten aanzien van uw verzoek om op grond van artikel 5.40, lid 2, onder b, Ow de vergunning in te trekken, overwegen wij het volgende. Op grond van artikel 5.40, tweede lid, onder b, van de Ow kan een omgevingsvergunning voor (o.a.) een Natura 2000-activiteit worden ingetrokken als gedurende een jaar of een in de vergunning bepaalde langere termijn geen activiteiten zijn verricht met gebruikmaking van de vergunning. Voor het toepassen van dit artikel komt beoordelingsruimte toe aan het bevoegd gezag. Wij kunnen ervoor kiezen om op grond van dit artikel een omgevingsvergunning (deels) in te trekken, maar dit betreft geen verplichting.

In dit geval hebben wij het natuurbelang afgewogen tegenover het bedrijfsbelang. Het natuurbelang hebben wij hierboven reeds inzichtelijk gemaakt. Daarbij hebben wij uitgewerkt welke passende maatregelen wij treffen ten behoeve van het natuurbelang en dit afgezet tegen de depositiebijdrage van de vergunde situatie van Borculoseweg 76 Eibergen. Wij hebben in dat kader

inzichtelijk gemaakt dat de totale emissiereductie van al ingezet beleid vele malen groter is dan de vergunde situatie van Borculoseweg 76 Eibergen. De verwachte extra reductie in de toekomstige jaren van al ingezet beleid is daarbovenop nog groter. Het effect van de genoemde maatregelen tegenover een gedeeltelijke intrekking op grond van artikel 5.40, lid 2, onder b, Ow, omdat de vergunning niet volledig benut wordt, zal bovendien relatief nog groter zijn. Het natuurbelang wordt slechts beperkt gediend door de gevraagde gedeeltelijke intrekking. Dit beperkte natuurbelang moet afgewogen worden tegen het bedrijfsbelang, dat erin bestaat om de bedrijfsvoering ongewijzigd te kunnen voortzetten. Het behouden van bedrijfsruimte om ontwikkelingen (verder) te realiseren, maakt onderdeel uit van dit bedrijfsbelang. Het bedrijfsbelang om de bedrijfsvoering voort te kunnen zetten, weegt in dit geval zwaarder.

2.7 Zienswijze

Wij hebben op 2 januari 2026 van een zienswijze namens uw cliënten ontvangen. Wij gaan hieronder puntsgewijs op de argumenten in uw zienswijze in.

1. Beoordelingscriterium Logtsebaan-uitspraak wordt niet correct uitgewerkt

Zowel uit NDA's als uit de rapporten van de EA blijkt dat verdere verslechtering dreigt en dat bronmaatregelen nodig zijn om die te voorkomen. Dit geldt met name voor de gebieden, Buurserzand & Haaksbergerveen, Stelkampsveld, Witte Veen en Korenburgerveen. Dat zijn veel meer gebieden dan in het ontwerpbesluit worden genoemd. Die verslechtering blijkt uit de conclusies van de ND en uit het advies van de EA.

Reactie

Wij kunnen ons niet vinden in uw zienswijze.

De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in de zogenoemde Logtsebaan-uitspraak (ECLI:NL:RVS:2021:71, r.o. 25.4) geoordeeld dat het college een discretionaire beoordelingsruimte toekomt bij de keuze van de passende maatregelen die nodig zijn om verslechtering van natuurwaarden te voorkomen. Het college moet beslissen of de intrekking of wijziging van de natuurvergunning als passende maatregel wordt ingezet, dan wel dat andere passende maatregelen (zullen) worden getroffen.

Alleen wanneer de intrekking of wijziging van de specifieke natuurvergunning de enige passende maatregel is om de dreigende achteruitgang te voorkomen, is het college verplicht tot intrekking over te gaan. Indien dat niet het geval is, dient het college inzichtelijk te maken dat er andere passende maatregelen zijn of zullen worden getroffen, binnen welk tijdpad deze worden uitgevoerd en wanneer deze effectief zijn.

Met de onderbouwing in dit besluit hebben wij inzichtelijk gemaakt dat de dreigende verslechtering via een breder pakket aan andere, effectieve gebieds- en bronmaatregelen wordt aangepakt. Daarmee is intrekking van deze specifieke vergunning niet de enige passende maatregel en behoeft

deze geen onderdeel uit te maken van het te treffen maatregelenpakket.

De Afdeling stelt dat de vergunningverlenende instantie de plicht tot intrekking/wijziging moet afwegen, waarbij een intrekking nadrukkelijk in beeld komt:

"...als de [intrekking of wijziging] wel binnen afzienbare termijn tot een relevante verbetering kan of kunnen leiden."

Wij hebben de noodzakelijkheid van de intrekking van de vergunning voor Borculoseweg 76 Eibergen getoetst aan dit criterium van relevante verbetering.

1. Relevantie van de verbetering:

De bijdrage van de vergunde activiteit is marginaal in relatie tot de totale depositie en de benodigde daling op gebiedsniveau (zoals gemotiveerd onder zienswijze 1.2). Daarmee is de potentiële depositiedaling door intrekking van deze individuele vergunning niet relevant voor het herstel van de stikstofgevoelige habitats binnen afzienbare termijn.

2. Afweging noodzakelijkheid en proportionaliteit:

Omdat een relevante verbetering op korte termijn uitblijft, weegt de proportionaliteit zwaarder. Het intrekken van deze specifieke vergunning, met een marginaal depositie-effect, zou een disproportionele inbreuk vormen op de economische belangen van de vergunninghouder. Intrekking is daarmee niet noodzakelijk omdat het geen bijdrage levert aan de daadwerkelijke, structurele verbetering die de Habitatrictlijn vereist.

3. Structurele Oplossing: De noodzakelijke, grootschalige en relevante daling van stikstofdepositie wordt gerealiseerd via de geborgde gebiedsprogramma's die gericht zijn op structureel herstel. Deze programma's vormen de adequate en noodzakelijke invulling van het verslechteringsverbod op gebiedsniveau, in tegenstelling tot de symbolische en irrelevante intrekking van een individuele, marginale vergunning.

Wij hebben de noodzaak tot intrekking correct getoetst aan het criterium van relevante verbetering binnen afzienbare termijn en concluderen dat deze noodzaak niet aanwezig is. De noodzakelijke, relevante daling wordt via gebiedsmaatregelen gerealiseerd.

2. Effect aangevoerde maatregelen onvoldoende zeker

- Ook maatregelen die niet op stikstof zien worden als maatregel aangevoerd
- Maatregelen waarvan nog niet duidelijk is wat het effect zal zijn en wanneer dit effect zal optreden worden aangevoerd (Ovvp, MGB, enz.)
- LBV(+), MGO en VOKG: nog geen intrekkingsverzoeken ingediend, er zijn al 169 LBV- en 302 LBV+-aanvragen ingetrokken.

Reactie

Wij hebben terecht ook maatregelen genoemd die niet gericht zijn op stikstofdepositie. Onze wettelijke plicht is het bewerkstelligen van natuurbehoud en -herstel in de volledige zin van de Habitatrictlijn. Het terugdringen van stikstofdepositie is hierin niet het enige middel, maar moet

worden gecombineerd met de aanpak van andere structurele knelpunten (zoals hydrologie en verzuring). Om de staat van instandhouding van stikstofgevoelige habitattypen duurzaam te verbeteren, is een integrale aanpak vereist, waarbij maatregelen ter verbetering van de waterhuishouding en de bodemkwaliteit direct bijdragen aan de effectiviteit van de stikstofreductie. Het is daarom noodzakelijk en rechtmatig dat maatregelen als hydrologische herstelprogramma's ook in het kader van het totale herstellpakket worden genoemd.

Wij hebben in ons besluit aangegeven welke maatregelen er zijn en worden genomen om invulling te geven aan artikel 6, tweede lid van de Habitatrichtlijn. Deze maatregelen leiden tot een blijvende daling. Vervolgens hebben wij ook toegelicht dat in deze casus de wijziging van de natuurvergunning in beeld is gekomen en deze wijziging inmiddels ook in besluitvorming is geëffectueerd. Wij hebben in dat kader ook inzichtelijk gemaakt dat de totale emissiereductie van al ingezet beleid vele malen groter is dan de vergunde situatie van Borculo seweg 76.

Wij hebben wel degelijk rekening gehouden met het feit dat niet alle bedrijven die zich aanmelden ook aan de regelingen mee zullen gaan doen. In de achtergrondrapportage zijn wij uitgegaan van een realistische schatting. Bij de rapportage voor het ontwerpbesluit was sprake van 368 bedrijven die zich vóór 21 mei 2025 aangemeld hadden voor de LBV(+) regeling en die zich niet hadden teruggetrokken. In de nieuwe achtergrondrapport is de peildatum 31 oktober 2025 gehanteerd. Toen waren er nog 346 bedrijven over die zich nog niet hadden teruggetrokken. Zo'n laag uitvalpercentage in 5 maanden tijd bevestigt onze aanname dat het wel degelijk om serieuze aanmeldingen gaat.

De achtergrondrapportage bij het OB gaat ervan uit dat er 272 bedrijven zullen deelnemen. Dit is een realistische inschatting. Op het moment dat dit besluit wordt genomen zijn er 216 intrekkingen afgerond en lopen er nog 42 intrekkingaanvragen bij de provincie Gelderland. Er worden nog wekelijks nieuwe intrekkingaanvragen ingediend.

3. Daling van depositie onvoldoende

Van de voorgestelde maatregelen, voor zover onderbouwd, is nu al duidelijk dat de voorspelde daling van depositie die zij teweeg zullen brengen, onvoldoende zal zijn. Ook uit de trendlijnen in het achtergronddocument blijkt dat de KDW bij lange na niet bereikt zal worden

Reactie

Wij erkennen dat, ondanks de ambitieuze en geborgde maatregelen die zijn opgenomen in het gebiedsprogramma, de volledige realisatie van de KDW voor alle habitattypen een doelstelling op de lange termijn is, die in 2030 nog niet voor het gehele gebied bereikt zal zijn.

De beoordeling van een verzoek tot intrekking van een Wnb-vergunning (artikel 5.4 Wnb) en de motivering van ons totale maatregelenpakket worden echter getoetst aan twee primaire juridische verplichtingen, niet aan het absolute KDW-doel in 2030:

1. Het verslechteringsverbod (artikel 6, lid 2 Habitatrichtlijn).

De belangrijkste plicht is het tegengaan van verslechtering van de staat van instandhouding en het realiseren van verbetering waar deze ongunstig is. De maatregelen in het gebiedsprogramma (die een significante en relevante daling van de depositie bewerkstelligen, zoals gemotiveerd onder zienswijze 1.2) zijn voldoende om invulling te geven aan de plicht om de dreigende verslechtering tegen te gaan en om de noodzakelijke, structurele verbetering in te zetten.

2. De plicht tot passende maatregelen.

De noodzaak tot het voldoen aan de KDW is een hersteldoelstelling die via de gebiedsprogramma's wordt nagestreefd. De juridische eis is dat de overheid passende maatregelen neemt om de ongunstige staat van instandhouding aan te pakken.

- Het pakket aan geborgde maatregelen, inclusief de reductie van de latente ruimte, is passend en gericht op het maximale haalbare resultaat binnen de huidige beleidsperiode. Dit pakket is daarmee toereikend om aan de wettelijke herstelplicht te voldoen en een duidelijke trendbreuk met de verslechtering te realiseren.
- De voortgang op weg naar de volledige realisatie van de KDW wordt gemonitord en er is een bijsturingsplicht zoals gemotiveerd onder zienswijze 4). Indien uit de monitoring blijkt dat de KDW-doelstellingen op de lange termijn onvoldoende gehaald worden, zullen er aanvullende, verzwarende maatregelen worden genomen.

Het feit dat de KDW in 2030 voor alle habitattypen nog niet volledig wordt gehaald, is een gegeven. Dit betekent echter niet dat het pakket aan maatregelen ontoereikend is om aan de juridische plicht tot structureel herstel en het tegengaan van verslechtering te voldoen, noch dat dit leidt tot de noodzaak tot intrekking van de individuele vergunning.

Op basis van een gebiedsgerichte ecologische analyse kan worden vastgesteld dat de intrekking van de natuurvergunning van Borculoseweg 76 Eibergen marginaal is ten opzichte van de totale emissiereductie van al ingezet beleid.

De noodzakelijke en relevante daling van de stikstofdeken wordt uitsluitend bereikt via de gezamenlijke, grootschalige maatregelen in het programma, die een reductie opleveren die vele malen groter is.

4. Overijssel is niet benaderd voor advies of instemming

Het bedrijf aan de Borculoseweg 76 Eibergen veroorzaakt depositie op Natura 2000-gebieden in Overijssel. U stelt dat wij de provincie Overijssel daarom om advies, instemming of delegatie van de besluitvorming hadden moeten vragen. U verwijst hierbij naar een uitspraak van de rechtbank Gelderland (ECLI:NL:RBGEL:2025:9167).

Reactie

De door u aangehaalde uitspraak betrof een *vergunning* die verleend was onder de Wet natuurbescherming. Het gaat hier echter niet om het verlenen, maar om het al of niet intrekken van een vergunning. Daar ziet (zag) artikel 1.3 derde lid van de Wet natuurbescherming niet op. Daar komt bij dat artikel 1.3 derde lid van de Wet natuurbescherming onder de Omgevingswet niet is teruggekeerd.

5. Onterechte suggestie dat de kleine bijdrage van dit bedrijf niet in aanmerking komt als passende maatregel

Een kleine bijdrage is geen reden om af te zien al andere beschreven maatregelen niet voldoende effect hebben. In plaats daarvan moet je kijken naar het aanvullend intrekken van andere vergunningen.

Bovendien is het effect in dit geval helemaal niet zo klein in vergelijking met andere maatregelen (50% van het effect van de MGO-regeling en 40% van dat van de VOKG-regeling)

Reactie

Wij onderschrijven de juridische stelling dat elke depositiedaling, inclusief de daling die zou voortvloeien uit de intrekking van een individuele vergunning, in beginsel kan worden beschouwd als een bijdrage aan de passende maatregelen om de staat van instandhouding te verbeteren (artikel 6, lid 1 en 2 Habitatrichtlijn).

De kernvraag is echter of de intrekking van deze specifieke vergunning noodzakelijk is in het licht van het verslechtingsverbod, en wanneer de plicht om naar andere passende maatregelen te zoeken van toepassing is:

1. Noodzakelijkheid in relatie tot relevantie

Zoals gemotiveerd onder zienswijze 1.3 (Interpretatie toetsingscriterium Logtsebaan-uitspraak, ECLI:NL:RVS:2021:71), hebben wij beoordelingsruimte ten aanzien van de keuze van de passende maatregelen die nodig zijn om verslechtingen en verstoringen met significante gevolgen voor natuurwaarden te voorkomen. Wij hebben met dit besluit inzichtelijk gemaakt op welke wijze wij invulling geven aan deze beoordelingsruimte. De intrekking van deze vergunning komt niet in beeld als passende maatregel, omdat wij andere maatregelen treffen.

2. Toereikendheid van andere passende maatregelen.

De indiener stelt terecht dat, als de kleine daling (intrekking van de vergunning) niet wordt ingezet, wij moeten motiveren welke andere passende maatregelen vereist zijn.

- Wij hebben in dit besluit en de onderliggende gebiedsprogramma's aangetoond dat een grootschalig en geborgd pakket aan maatregelen (waaronder opkoopregelingen, herstelmaatregelen en de aanpak van latente ruimte) is ingezet.

Datum

5 augustus 2026

Zaaknummer

2025-002989

Blad

20 van 22

- Dit totale pakket is voldoende en passend om de noodzakelijke, grootschalige daling van stikstofdepositie te realiseren. De totale emissiereductie uit deze maatregelen is vele malen groter en structureler dan de eenmalige daling door intrekking van de individuele vergunning.
- Dit pakket van passende maatregelen is geborgd door de wettelijke monitoring- en bijsturingsplicht (zoals gemotiveerd onder zienswijze 5), waardoor de noodzakelijke daling gegarandeerd wordt, ook als een individuele, marginale vergunning niet wordt ingetrokken.

Hoewel een kleine daling kan dienen als maatregel, is de intrekking van deze vergunning niet noodzakelijk omdat er reeds een geborgd en effectiever pakket aan andere passende maatregelen is vastgesteld.

6. OB gaat niet in op de bijdrage van het bedrijf aan de stikstofdeken

Het bedrijf aan de Borculoseweg 76 Eibergen draagt in aanzienlijke mate bij aan de stikstofdeken in Nederland. Deze bijdrage moet in ons besluit meegewogen worden.

Reactie

De ongunstige staat van instandhouding van de stikstofgevoelige habitats hangt samen met de historische en cumulatieve stikstofdepositie (de 'stikstofdeken') uit de gehele regio en het land. Elke vergunde activiteit, inclusief de onderhavige, heeft in het verleden bijgedragen aan de vorming van deze deken.

De beoordeling van het verzoek tot intrekking van een natuurvergunning (artikel 5.4 Wnb) in het licht van het verslechteringsverbod (artikel 6, lid 2 Habitatrichtlijn) vereist een grootschalige aanpak en pakket aan passende maatregelen.

De plicht tot intrekking geldt alleen indien de intrekking of wijziging van de natuurvergunning de enige passende maatregel is om de dreigende achteruitgang van natuurwaarden te voorkomen (zie r.o. 24.5 van de Logtsebaan-uitspraak ECLI:NL:RVS:2024:4909).

De noodzakelijke en relevante daling van de stikstofdeken wordt bereikt via de gehele set van geborgde gebiedsmaatregelen (opkoopregelingen, latente ruimte, herstel), die een totale reductie oplevert die vele malen groter is dan de bijdrage van deze ene vergunning.

Het is de gezamenlijke, grootschalige aanpak die de 'stikstofdeken' structureel reduceert. De intrekking van deze specifieke vergunning is niet in beeld als passende maatregel. Wij hebben met dit besluit inzichtelijk gemaakt welke andere passende maatregelen wij nemen en dat de noodzakelijke reductie op een meer effectieve, structurele en proportionele wijze via de gebiedsprogramma's wordt geborgd.

7. Belangenafweging intrekking wegens niet uitvoeren activiteiten onvoldoende gemotiveerd

Het college wil geen gebruik maken van de intrekingsbevoegdheid omdat het het natuurbelang niet vindt opwegen tegen het bedrijfsbelang. De indiener meent dat wij het natuurbelang onderschatten. Daarnaast geeft het college niet aan welk gedeelte van de vergunde activiteiten nu plaatsvindt. Zonder die kennis is een afweging tussen natuur- en bedrijfsbelang niet mogelijk.

Reactie

Artikel 5.40, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet (Ow) geeft het college de bevoegdheid om een vergunning geheel of gedeeltelijk in te trekken als de activiteiten gedurende één jaar (of de in de vergunning bepaalde termijn) niet zijn uitgevoerd. Dit is echter een discretionaire bevoegdheid ("kan"), geen plicht. Bij de uitoefening van deze bevoegdheid moet een evenredige belangenafweging plaatsvinden. Het college stelt zich op het standpunt dat het bedrijfsbelang bij het behoud van de vigerende vergunning in dit specifieke geval zwaarder weegt dan het natuurbelang dat gediend wordt bij intrekking.

Het natuurbelang hebben wij hierboven reeds inzichtelijk gemaakt. Daarbij hebben wij uitgewerkt welke passende maatregelen wij treffen ten behoeve van het natuurbelang en dit afgezet tegen de depositiebijdrage van de vergunde situatie. Wij hebben in dat kader inzichtelijk gemaakt dat de totale emissiereductie van al ingezet beleid vele malen groter is dan de vergunde situatie van de Borculoseweg 76. Voor de toekomstjaren zou een totale emissiereductie te verwachten zijn van de onderzochte maatregelen van circa 440 keer de vergunde situatie van de Borculoseweg 76. Het natuurbelang wordt daarom slechts beperkt gediend door de gevraagde gedeeltelijke intrekking.

Wij zijn van mening dat het bij deze afweging niet relevant is om na te gaan welk gedeelte van de vergunde activiteiten plaatsvindt. In het geval dat er sprake zou zijn van onderbenutting, geldt dat het loutere bestaan van latente ruimte onvoldoende is om tot intrekking over te gaan. Dit beperkte natuurbelang moet afgewogen worden tegen het bedrijfsbelang. Voor de rechtszekerheid van de vergunninghouder is het van belang dat deze zijn vergunde rechten kan behouden voor de continuïteit van de bedrijfsvoering of toekomstige investeringen, mits de passende maatregelen ter bescherming van de natuur elders of generiek worden geborgd. Het exact kwantificeren van de latente ruimte is voor deze principiële belangenafweging niet noodzakelijk, aangezien het college de keuze baseert op de bescherming van de economische continuïteit versus de effectiviteit van andere (reeds ingezette) stikstofreducerende maatregelen.

2.8 Conclusie

De beantwoording van uw zienswijze vormt geen aanleiding voor ons om het voorgenomen besluit te wijzigen. Ons definitieve besluit luidt als volgt:

Datum

5 augustus 2026

Zaaknummer

2025-002989

Blad

22 van 22

We gaan niet over tot het geheel of gedeeltelijk intrekken van de vergunning op grond van de Natuurbescherming 1998 van 3 mei 2013 met zaaknummer 2012-020240, en de op 19 augustus 2018 verleende vvgb op grond van de Wet natuurbescherming met zaaknummer 2018-005915, op grond van artikel 5.40 lid 2 sub a of b Ow in combinatie met artikel 1.1 a lid 1 en 8.103 lid 1 Bkl). We wijzen uw verzoeken af.

Vragen?

Indien u vragen heeft over of naar aanleiding van dit besluit, dan kunt u zich wenden tot post@gelderland.nl. We verzoeken u hierbij het zaaknummer dat bovenaan deze brief staat, te vermelden.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Martine Jongman
Teammanager Vergunningverlening

Beroep

Belanghebbenden en indieners van zienswijzen kunnen binnen zes weken na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

Voor het behandelen van een beroep en een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland via telefoonnummer (088) 361 2000 of op www.rechtspraak.nl.

Bijlagen

- verklaring van geen bedenkingen WNB d.d. 19 september 2018
- indicatieve AERIUS-berekening vergunde situatie d.d. 4 augustus 2025 met kenmerk RSjVeWb7koBk
- Hernieuwd achtergronddocument bij besluit Borculoosweg 76 te Eibergen